

просторів та четверта, яка створена для прискорення роботи – палата зі спрощеного судочинства.

При розгляді справ Трибунал застосовує положення Конвенції та інші норми міжнародного права, також він враховує свої попередні рішення, часто посилаючись на них. Рішення Трибуналу є остаточними та обов'язковими для виконання сторонами. Важливим моментом є те, що Трибунал володіє юрисдикцією розглядати заяви про негайне звільнення затриманого судна або його екіпажу, що є надзвичайно актуальним в умов сучасного міжнародного права.

Можемо дійти висновку, що Конвенція забезпечила міжнародну спільноту широким вибором судових і арбітражних заходів щодо вирішення міжнародних морських спорів. Спори можуть вирішуватися Міжнародним судом ООН, Міжнародним трибуналом ООН з морського права, арбітражем та спеціальним арбітражем. Процедура, здійснювана судами є ефективним засобом вирішення міжнародних морських спорів, що у свою чергу є гарантією дотримання норм Конвенції і фактором прогресивного розвитку сучасного морського права.

Список використаних джерел

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_057#Text
2. Офіційний сайт Міжнародного трибуналу з морського права. URL: <http://www.itlos.org/>
3. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text

Науковий керівник: д.ю.н., професор кафедри Аверочкіна Т. В.

РЕБРИСТА ПОЛІНА АНДРІЙВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНИЙ АРБІТРАЖ ЯК ЗАСІБ МИРНОГО ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ

В наш час велика кількість складних спорів вирішується в арбітражному суді (третейському суді). Арбітражний суд має свою специфіку та проблеми. Арбітражний суд вирішує спори із договірних та інших цивільно-правових відносин, які виникають при здійсненні зовнішньоторговельних та інших видів міжнародних економічних зв'язків, якщо комерційне підприємство

хоча б однієї із сторін знаходиться за кордоном; а також спори підприємств з іноземними інвестиціями і міжнародних об'єднань та організацій, створених на території України, між собою, спори між їх учасниками, а так само їх спори з іншими суб'єктами права України.

До компетенції Арбітражного суду належать, зокрема, спори, спори, які виникають із відносин торгового характеру, включаючи такі угоди, та не обмежуючись ними: купівля-продаж (поставка) товарів; виконання робіт; надання послуг, обмін товарами та/чи послугами, перевезення вантажів і пасажирів, торгове представництво і посередництво; оренда (лізинг); науково-технічний обмін; обмін іншими наслідками творчої діяльності; спорудження промислових та інших об'єктів; ліцензійні операції, інвестиції; кредитно-розрахункові операції, страхування; спільне підприємництво та інші форми промислової та підприємницької кооперації [5].

Міжнародний арбітраж (третейський суд) належить до органів міжнародного правосуддя, оскільки вся його практична діяльність, і особливо винесені рішення, ґрунтується виключно на нормах міжнародного права [2, с. 13].

Незважаючи на те, що міжнародні третейські суди індивідуальні за своїм походженням, структурою та компетенцією, можна виділити деякі спільні риси, властиві всім міжнародним третейським судам і в цілому характеризують природу цього найстарішого інституту міжнародного права.

По-перше, міжнародний арбітраж, у тому числі інституційний, створюється в кожному окремому випадку для розгляду конкретної суперечки або якоїсь однієї категорії суперечок, та її склад визначається виключно самими сторонами у суперечці.

По-друге, арбітражний суд, як правило, не визначає свою власну юрисдикцію, а вирішує лише ті суперечки, які, згідно з договором, передані сторонами у добровільному чи обов'язковому порядку на його розгляд.

По-третє, арбітражний суд приймає рішення відповідно до процедури, спеціально встановленої для цих цілей самими сторонами, або на підставі будь-якої іншої процедури, яку сторони визнали для себе обов'язковою та регламентація якої міститься у міжнародно-правових документах (Зразкові правила арбітражного процесу 1958 р., Факультативні регламенти Постійної палати третейського суду та ін.).

По-четверте, сторони повністю контролюють хід розгляду спору в арбітражному суді, і рішення суду остаточні та обов'язкові для сторін.

По-п'яте, угода про передачу справи до арбітражу з більшим ступенем ймовірності може допустити вирішення спору на основі принципу *ex aequo et bono*.

По-шосте, арбітражна процедура застосовна для вирішення будь-яких категорій міжнародних суперечок: з переважанням політичних чи правових аспектів, за участю міжнародних організацій, суперечок між державами та приватними особами та ін. [1, с. 2].

За наведеними критеріями міжнародний арбітраж відрізняється від інших мирних засобів вирішення міжнародних суперечок. З одного боку, він відрізняється від постійних міжнародних судових установ, що характеризуються постійною організацією та заздалегідь відомим складом суддів, на обрання яких сторони у спорі не можуть впливати. З іншого боку, він відрізняється від таких способів урегулювання суперечок, як процедури встановлення фактів та примирення. Завдання цих засобів мирного врегулювання спорів полягає у наданні допомоги сторонам у вирішенні спорів за допомогою встановлення будь-яких фактичних обставин, що стосуються суті спору, та розроблення рекомендацій щодо його врегулювання, а не у винесенні остаточного та обов'язкового для сторін вирішення [3, с. 47].

Незважаючи на вище зазначене, арбітражний суд має свої мінуси арбітраж, який розглядає справу, схильний зробити несприятливий висновок з відмови сторони виконати рішення про забезпечення позову в добровільному порядку. Арбітри, безумовно, враховують поведінку сторін спору, сформовану думку про них, керуються при ухваленні остаточного рішення не лише матеріалами справи, але й особистим переконанням.

А також можливо сказати, що є можливість арбітражу покласти на недобросовісного відповідача обов'язок з відшкодування витрат (шкоди), що є результатом невиконання нею забезпечувального заходу [4, с. 8].

Виходячи з вище вказаного, можливо сказати, що арбітражний (третейський) суд – є зручним способом для вирішення міжнародних спорів (конфліктів), але також має свої недосконалості.

Арбітражний суд – вирішує будь-які категорії конфліктів, також грає важливу роль те, що склад визначається сторонами конфлікту, це дає суду більшу неупередженість та довіру, але ці самі факти також сприяють проблемам прозорості.

Список використаних джерел

1. *Білоруський журнал міжнародного права та міжнародних відносин*. 1998. Вип. 4. 4 с.
2. Дмитрієв А. І. Мирні засоби розв'язання міжнародних спорів в історії міжнародного права. *Підприємництво, госп-во і право*. 2000. 29 с.
3. *Міжнародне право* : навч. посібник / за ред. М. В. Буроменського. К. : Юрінком Інтер. Харків 2014. 127 с.
4. Прусенко Г. Проблеми та перспективи забезпечення позову в міжнародному комерційному арбітражі за законодавством України : Київ, 2016. 48 с.
5. Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 25.08.1994. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001571-94#Text> (дата звернення: 07.11.2021 р.).

Науковий керівник: асистент кафедри Владишевська В. В.

РЕШИНСЬКА КАТЕРИНА МИКОЛАЇВНА, САЇД КАРІМ БАСЕМОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»

ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ ЩОДО ЗАТОНУЛОГО МАЙНА

Вирішуючи спірні питання по суті та створюючи процедурні рамки для розгляду, Трибунал постійно стикається з необхідністю тлумачення багатьох статей Конвенції, іноді аж до окремих термінів. Крім того, діяльність Трибуналу має велике значення ще й тому, що до його компетенції належить оцінка правового регулювання діяльності держав у видобутку корисних копалин глибоководного морського дна, що отримало статус «загальної спадщини» людства», абсолютно нова правова концепція. Діяльність Трибуналу також має безпосереднє значення для нашої країни, оскільки трибунал розглядає справи, які безпосередньо зачіпають інтереси України, про що свідчить той факт, що вже в низці справ, які розглядалися судом, Україна вживала і як позивач, і як відповідач. Оскільки правила, за якими діють міжнародні суди, мають багато спільного, дослідження та аналіз практики Трибуналу дадуть змогу оцінити доцільність використання Україною інших судів.

Слід зазначити, що широке поширення засобів мирного врегулювання, зокрема міжнародних судів та арбітражу, було об'єктивним і було закономірним явищем. Воно визначалося формуванням системи світогосподарських зв'язків, необхідністю